

Universitätsbibliothek Wuppertal

Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus Grammatico-Criticus Et Archæologicus

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput tertium. De declinationibus compositis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1559)

ut *hiarta hiortu*, in nom. & acc. Plur. & *hiortum* in dat. & abl. Unum Neutrum Monosyllabum in *a* longum Tertiæ Declinationis est, *straa straa* in genit. Reliqua omnia Analogica sunt.

III. Fœminina hujus Declinationis carent Plurali Numero: exceptis tribus *øre*, *mere* & *myre*, quæ (forte quia antiquitus aliter terminabantur) in utroque numero juxta tertiam Declinationem variantur hunc in modum:

Singulariter.				Pluraliter.		
Nom.	<i>øre</i> .	<i>Mere</i>	<i>Myre</i>	Nom.	<i>Ører</i>	<i>Meraz</i> <i>Myraz</i>
Gen.	<i>axar</i> .	<i>meraz</i>	<i>myraz</i>	Gen.	<i>axa</i>	<i>mera</i> <i>myra</i>
Dat.	<i>øre</i> .	<i>mere</i>	<i>myre</i>	Dat.	<i>orum</i>	<i>merum</i> <i>myrum</i>
Acc.	<i>øre</i> .	<i>mere</i>	<i>myre</i>	Acc.	<i>axer</i>	<i>meraz</i> <i>myraz</i>
Voc.	<i>øre</i> .	<i>mere</i>	<i>myre</i>	Voc.	<i>axer</i>	<i>meraz</i> <i>myraz</i>
Abl.	<i>øre</i> .	<i>mere</i> .	<i>myre</i> .	Abl.	<i>Øf orum</i> .	<i>merum</i> <i>myrum</i> .

Atque ita Declinationes Simples absolvimus, sequuntur Compositæ.

CAPUT TERTIUM.

De Declinationibus Compositis, seu Nominum Compositorum.

DIXIMUS supra unumquodque Nomen bifariam efferri & variari; vel absque Articulo in fine affixo, quod in quatuor Superioribus Declinationibus jam demonstratum dedimus; vel cum affixo in fine Articulo, quod nunc ostensum habemus. Sunt igitur Compositorum Nominum totidem, quot simplicium, id est, QUATUOR Declinationes, quarum Genitivi Plurales communiter exeunt in *na*, Dativi & Abl. Plur. in *num*. Vocativi autem in utroque numero omnem in fine respuunt Compositionem.

PRIMA DECLINATIO COMP.

Est Nominum Fœmininorum in *a* exeuntium, exceptis Monosyllabis in *a* longum finitis, quæ ad rectum Singularem adjiciunt *nn*, ad genit. *nnaz*, ad dat. & ablat. *nne*, ad acc. *na*. Ad nom. & acc. Plur. *nar*, ut *Kuinnann*, *Kuinnunnar*, &c.

Paradigma primæ Declinationis.

Singulariter.		Pluraliter.	
Nom.	<i>Kuinnann</i> .	Nom.	<i>Kuinnunnar</i> .
Gen.	<i>Kuinnunnar</i> .	Gen.	<i>Kuennanna</i> .
Dat.	<i>Kuinnunne</i> .	Dat.	<i>Kuinnunum</i> .
Acc.	<i>Kuinnuna</i> .	Acc.	<i>Kuinnunnar</i> .
Voc.	<i>Kuinna</i> .	Voc.	<i>Kuinnur</i> .
Abl.	<i>Øf Kuinnunne</i> .	Abl.	<i>Øf Kuinnunum</i> .

Sic declinantur: *Askann askunnar*/ *bidann bidunnar*/ *bissan bissunnar*/ *dingiann dingiunnar*/ &c.

SECUNDA DECLINATIO COMP.

Est Nominum Fœmininorum in *b*, *d*, *f*, *g*, *k*, *l*, *m*, *n*, *o*, *p*, *r*, *s*, *t*, *u*, *y*, & Monosyllaborum in *a* finitorum; quæ ad nominat. Singularis terminationem addunt *enn*, ad genit. *ennaz*, ad dat. & ablat. *enne*, ad accusat. *ena*. Nominativum vero & accusativum Plurales, cum prima Declinatione habet communes in *nar*, ut *Dombenn vambarennar*/ &c.

Paradigma Secundæ Declinationis.

Singulariter.		Pluraliter.	
Nom.	<i>Dombenn</i> .	Nom.	<i>Dambennar</i> .
Gen.	<i>vambarennar</i> .	Gen.	<i>vambanna</i> .
Dat.	<i>vombenne</i> .	Dat.	<i>vombunum</i> .
Acc.	<i>vombena</i> .	Acc.	<i>vambennar</i> .
Voc.	<i>vomb</i> .	Voc.	<i>vamber</i> .
Abl.	<i>Øf vombenne</i> .	Abl.	<i>Øf vombunum</i> .

Sic

Sic declinantur: *Vaadenn naadarennar/ tofenn tafarennar/ borgenn borgarennar/ skaakenn skakarennar/ saalenn saalarennar/ skommenn skammarennar/ haumenn haunarennar/ flooend flooarennar/ greipenn greiparennar/ vorenn vararennar/ droosenn droosarennar/ ambaatten ambaattarennar/ truunn truwarennar/ meynn meyarennar/ aaenn aarennar/ &c.*

TERTIA DECLINATIO COMP.

Est Nominum Masculinorum & Neutorum in *d, l, n, r, s, x*, & Neutorum saltem in *b, e, f, g, i, k, m, o, p, t, u* finitorum, quæ ad nominativum Singularem Masculinorum adjiciunt in fine *enn*, Neutorum *ed*, ad genit. utrorumque *ens*, ad dativ. & abl. Masc. *num*, Neut. **nu*, ad acc. Masc. *nu*, Neut. *ed*. Ad nom. Plur. Masc. *ner*, Neut. *enn*, acc. Masc. *na*, Neutrum *enn* ut in nom. ut, *Gudenn gudsens/ bladede bladsens*.

Paradigmata Tertiæ Declinationis.

	Singulariter.	Pluraliter.
I. Masculinum.	Nom. <i>Gudenn.</i>	Nom. <i>Guderner.</i>
	Gen. <i>gudsens.</i>	Gen. <i>gudanna.</i>
	Dat. <i>gudenum.</i>	Dat. <i>gudinom.</i>
	Acc. <i>gudenn.</i>	Acc. <i>gudena.</i>
	Voc. <i>gud.</i>	Voc. <i>guder.</i>
	Abl. <i>Af gudenum.</i>	Abl. <i>Af gudinom.</i>

Sic declinantur: *Fuglenn fuglsens/ hrafnenn hrafnens/ hesturenn hestsens/ basenn baassens/ laxenn laxsens/ &c.*

	Singulariter.	Pluraliter.
II. Neutrum.	Nom. <i>Bladed.</i>	Nom. <i>Blodenn.</i>
	Gen. <i>bladsens.</i>	Gen. <i>bladanna.</i>
	Dat. <i>bladenu.</i>	Dat. <i>blodunum.</i>
	Acc. <i>bladed.</i>	Acc. <i>blodenn.</i>
	Voc. <i>blad.</i>	Voc. <i>blød.</i>
	Abl. <i>Af bladenu.</i>	Abl. <i>Af blodunum.</i>

Sic declinantur: *Hiooled hioolsens/ beined beinsens/ haared haarsens/ glased glassens/ faxid faxsens/ lambed lambens/ sædid sædisens/ hafid hafsens/ troged trogsens/ heyed heysens/ bafed bafsens/ kaamed kaamsens/ hrooed hroosens/ skipid skipsens/ spiooted spiootsens/ buved buvsens/ &c.*

QUARTA DECLINATIO COMP.

Est Nominum Masculinorum & Fœmininorum in *e*, & Neutorum in *a* breve. Quæ ad terminationem nominativi Sing. Masculini affigunt *nn*, Neutri *d*, ad genit. utriusque *ns*, ad dat. & abl. Masc. *num*, Neut. *nu*, ad acc. Masc. *nn*, Neut. *d*. Nominativus & accus. Plurales Masculinorum eadem cum Masculinis tertiæ Declinationis recipiunt in fine augmenta, *ner* & *na*. Neutra vero heic *n* affigunt fini. At fœminina hujus Declinationis idem recipiunt Augmentum cum Nominibus primæ Declinationis. Subjiciemus Singulorum Paradigma.

Paradigmata Quartæ Declinationis.

	Singulariter.	Pluraliter.
I. Masculinum.	Nom. <i>Krabbenn.</i>	Nom. <i>Krabbarnar.</i>
	Gen. <i>krabbans.</i>	Gen. <i>krabbanna.</i>
	Dat. <i>krabbanum.</i>	Dat. <i>krabbunum.</i>
	Acc. <i>krabbann.</i>	Acc. <i>krabbana.</i>
	Voc. <i>krabbe.</i>	Voc. <i>krabbar.</i>
	Abl. <i>Af krabbanum.</i>	Abl. <i>Af krabbunum.</i>

Sic declinantur: *Afenn afans/ andenn andans/ barkenn barkans/ daudenn daudans/ &c.*

	Singulariter.	
II. Fœmininum.	Nom. <i>Brædenn.</i>	Acc. <i>brædena.</i>
	Gen. <i>brædennar.</i>	Voc. <i>bræde.</i>
	Dat. <i>brædenne.</i>	Abl. <i>Af brædenne.</i>

In Plurali non usurpatur.

* Et u in o verso no: ut, *hann gaf nafn regioni & vocavit Grœnlandiam. Aræ Schemadarum caput vi.*

	<i>Singulariter.</i>	<i>Pluraliter.</i>
<i>III. Neutrum.</i>	Nom. 2lugad.	Nom. 2lugun.
	Gen. augans.	Gen. augnanna.
	Dat. auganu.	Dat. augunum.
	Acc. augad.	Acc. augun.
	Voc. auga.	Voc. augu.
	Abl. 2f auganu.	Abl. 2f augunum.

Sic declinantur: 2irad eyrans/ hiartad hiartans/ nyrad nyrans/ lungad lungans/ &c.

Atque hæc est variatio Affixarum in omnibus Nominum Declinationibus: quibus, cum de re aliqua in communi sermo est, uti *Islandi* solent, ut supra dictum. Alias eodem plane modo, ac in superioribus Declinationibus monitum est, voces declinantur: Id quod è jam datis paradigmatis nequit non patere. Quomodo autem augmenta illa finalia in singulis Declinationibus se habeant, subiecta exhibebit Tabella.

S C H E M A.

Literarum affixarum, seu Augmentorum finalium in quatuor Nominum Declinationibus, Declinatio.

	I.		II.		III.		IV.	
	<i>Singulariter.</i>							
					Masc.	Neut.	Masc.	Neut.
Affigit ad terminationem	Nom.	nn	enn	enn	ed	nn	d	
	Gen.	nnar	ennar	enn	ns	ns		
	Dat. & Abl.	nne	enne	num	nu	num	nu	
	Acc.	na	ena	enn	ed	nn	d	
	<i>Pluraliter.</i>							
	Nom.	nar		ner	enn	ner	n	
	Gen.			nn				
	Dat. & Abl.			nn	ante m finale	communiter.		
	Acc.	nar		na	enn	na	n.	

Fœminina hujus Declinationis idem recipiunt Augmentum cum Nominibus I, D.

C A P U T Q U A R T U M.

De motione Nominum Adjectivorum.

ADJECTIVORUM terminationes sunt quatuor, l, n, r, s: ut, haall, *lubricus*: seinn, *tardus*: blydur, *blandus*: vys, *sapiens*.

In l finita trium sunt terminationum. In Masculino terminantur in geminum l, ut hvifull, *instabilis, fallax*, in fœminino in l simplex, ut hviful, in Neutro in lt, ut hvifult. Duo Adjectiva in l, litell & mikell, *parvus & magnus*, formant Neutrum in d, lited, mifed.

Finita in n itidem trium sunt terminationum. Nam in Masculino terminantur in geminum n, ut galenn, fygn, in Fœminino in n simplex, ut galen, fyn, in Neutro vel in d, ut diffyllaba, galed, valed, broted, vel in t, ut Monosyllaba fynt, seynt, &c. Eynn, *unus, ein* in Fœminino, facit eitt in Neutro. Sic neyrn, *aliquis, nein, neitt*. At eingenn, (olim einge communiter) einge gen, ecfert. Excipe in gn communia, quæ dant Neutrum per nt, ut megn, *validus & valida*, megnr. Agiarn, *avarus, agiarn, agiarnr*.

In r finita in duplici sunt differentia. Alia namque sunt diffyllaba & polysyllaba in ur, eaque plurima, ut, blydur, *blandus*: goodur, *bonus*: feitur, *pinguis*: alia monosyllaba tam in ur, quam ar, er, ir, or, ut, truur, *fidus*: flaar, *clarus*: ber, *nudus*: skyr, *perspicuus*: stoor, *magnus*.

Diffyllaba & Polysyllaba in ur, ut goodur, in Fœminino abjiciunt ur, ut good, in Neutro ad terminationem Fœminini adjiciunt t, ut godt. Sic blydur blyd blydt/ frydur fryd frydt/ feitur feitt/ &c.

Excipi-